

Av. Halil İbrahim KARA

**4857 SAYILI İŞ KANUNU
KAPSAMINDA FAZLA ÇALIŞMA**



İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	3
ÖZET	5
İÇİNDEKİLER	7
KISALTMALAR LİSTESİ.....	13
1. GİRİŞ	15

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞMA SÜRESİ KAVRAMI VE ULUSAL VE ULUSLARARASI DÜZENLEMELERDE ÇALIŞMA SÜRESİ

2. Çalışma Süresi Kavramı.....	19
2.1. Çalışma Süresinden Sayılan Durumlar.....	21
2.1.1. İşK. m. 66/f. 1-a’da Yer Alan Süreler	22
2.1.2. İşK. m. 66/f. 1-b’de Yer Alan Süreler.....	23
2.1.3. İşK. m. 66/f. 1-c’de Yer Alan Süreler	23
2.1.4. İşK. m. 66/f. 1-d’de Yer Alan Süreler.....	24
2.1.5. Süt İzinleri	25
2.1.6. İşK. m. 66/f. 1-f’de Yer Alan Süreler	26
2.2. Çalışma Süresinden Kabul Edilmeyen Durumlar.....	26
2.2.1. Ara Dinlenmesi	26
2.2.2. İşK. m. 66/f. 2’de Yer Alan Süreler	27
2.2.3. Diğer Durumlar	27
2.3. Ulusal ve Uluslararası Düzenlemelerde Çalışma Süresi	28
2.3.1. Ulusal Düzenlemelerde Çalışma Süresi	28
2.3.1.1. Türk Borçlar Kanunu’nda Fazla Çalışma	29
2.3.1.2. 854 Sayılı Kanun’nda Fazla Çalışma.....	30
2.3.1.3. Basın İş Kanunu’nda Fazla Çalışma	32

2.4. Uluslararası Düzenlemelerde Çalışma Süresi.....	32
2.4.1. Genel Olarak	32
2.4.2. Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmeleri	33
2.4.3. Birleşmiş Milletler Sözleşmeleri.....	34
2.4.4. Avrupa Konseyi Sözleşmeleri.....	34
2.4.5. Avrupa Birliği Düzenlemeleri.....	35
2.4.6. Karşılaştırmalı Hukukta Çalışma Süreleri.....	35

İKİNCİ BÖLÜM

FAZLA ÇALIŞMA VE FAZLA SÜRELERLE ÇALIŞMA

3. Fazla Çalışma Kavramı.....	37
3.1. Fazla Sürelerle Çalışma Kavramı	42
3.2. Fazla Çalışmanın Hukuki Niteliği	44
3.3. Denkleştirme Uygulaması ve Fazla Çalışma.....	45
3.3.1. Denkleştirme Hesaplamaları	45
3.3.1.1. Denkleştirme Uygulamaları.....	47
3.3.1.2. Örtülü Denkleştirme.....	47
3.3.2. Denkleştirme Döneminde Ücret.....	48
3.4. Fazla Çalışma Çeşitleri.....	49
3.4.1. Olağan Sebepler ile Fazla Çalışma.....	50
3.4.1.1. Olağan Sebeplerle Fazla Çalışma İhtiyacının Nedenleri.....	51
3.4.1.1.1. Ülkenin Genel Yararı	51
3.4.1.1.2. İşin Niteliği	52
3.4.1.1.3. Üretimin Artırılması	53
3.4.1.1.4. Diğer Nedenler	54
3.4.1.2. Fazla Çalışmanın Koşulları.....	54
3.4.1.2.1. İşverenin Talebiyle Fazla Çalışma	55

3.4.1.2.2. Fazla Çalışmada Çalışanın Onayı.....	58
3.4.1.2.2.1. Onay Zamanı	59
3.4.1.2.2.2. Çalışanın Onay Vermesi veya Vermemesi	60
3.4.1.2.3. Fazla Çalışmanın Çalışanlara Bildirilmesi	64
3.4.1.3. Fazla Çalışma Sürelerinin Sınırlandırılması	65
3.4.1.3.1. Haftalık Fazla Çalışma Sürelerinin Sınırlandırılması.....	65
3.4.1.3.2. Günlük Fazla Çalışma Sürelerinin Sınırlandırılması.....	65
3.4.1.3.3. Yıllık Fazla Çalışma Sürelerinin Sınırlandırılması.....	67
3.4.1.3.4. Fazla Çalışma Sürelerinin Sınırlandırılmasına Uyulmamasının Hukuki Neticeleri	68
3.4.2. Zorunlu Nedenlerle Fazla Çalışma ve Nedenleri	70
3.4.2.1. Bir Arızanın Çıkması.....	72
3.4.2.2. Bir Arızanın Çıkabilecek Olması.....	73
3.4.2.3. Makine ve Teçhizatın Korunması.....	73
3.4.2.4. Zorlayıcı Nedenlerin Bulunması.....	73
3.4.2.5. Zorunlu Nedenler ile Fazla Çalışmanın Sınırlandırılması	74
3.4.3. Olağanüstü Sebeplerle Fazla Çalışma ve Nedenleri	75
3.4.3.1. Seferberlik Halinin Varlığı	76
3.4.3.2. Diğer Olağanüstü Sebeplerin Var Olması.....	77
3.4.3.3. Cumhurbaşkanı Kararı	77
3.4.4. Özellik Gösteren Çalışma Süreleri.....	79
3.4.4.1. Yoğunlaştırılmış İş Haftaları	79
3.4.4.2. Haftalık İşgünlerine Bölünemeyen Çalışma Süreleri.....	80
3.4.4.3. Telafi Çalışmaları	81
3.4.4.4. Gece Çalışmaları.....	85

3.4.4.5. Posta Şeklinde Çalışma.....	87
3.4.4.6. Hazırlık İşleri	89
3.4.4.7. Kısa Çalışma.....	91
3.4.5. Dinlenme Süreleri	93
3.4.5.1. Dinlenme Süresi Türleri.....	93
3.4.5.1.1. Ara Dinlenmesi.....	93
3.4.5.1.2. Hafta Tatili.....	95
3.4.5.1.3. Ulusal Bayram ve Genel Tatiller	97
3.4.5.2. Dinlenme Sürelerinde Yapılan Çalışmaların Hukuki Niteliği ve Sonuçları	97
3.4.5.2.1. Ara Dinlenmesinde Yapılan Çalışmalar	97
3.4.5.2.2. Hafta Tatilinde Yapılan Çalışmalar	98
3.4.5.2.3. Ulusal Bayram ve Tatillerde Gerçekleştirilen Çalışmalar	98

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FAZLA ÇALIŞMANIN BELİRLENMESİ VE İSPATI

4. Genel Olarak Fazla Çalışmanın Tespiti ve İspatı	101
4.1. Fazla Çalışma Ücretinin Hesaplanması.....	102
4.1.1. Fazla Çalışma Ücretinin Miktarı	102
4.1.2. Fazla Çalışma Ücretinin Hesaplanması.....	103
4.1.3. Fazla Çalışma Ücretinin Ödenmesi.....	105
4.1.3.1. Fazla Çalışma Ücretine İlişkin Esaslar	105
4.1.3.2. İşçinin Fazla Çalışma Ücretinin Ödenmemesi	106
4.1.3.3. Fazla Çalışma Ücretinin Asıl Ücret İçinde Olduğuna İlişkin Anlaşma	108
4.2. Fazla Çalışmanın Karşılığının Serbest Zaman Şeklinde Kullandırılması	108
4.2.1. Serbest Zamanın Hukuki Niteliği ve Miktarı.....	108
4.2.2. İşçinin Talebi.....	109

4.2.3. Serbest Zamanın Kullanılması.....	110
4.3. Fazla Çalışmanın İspatı	111
4.3.1. Fazla Çalışmada İspat Yüğü.....	112
4.3.2. Fazla Çalışmada Kullanılan İspat Vasıtaları	113
4.3.2.1. İş yeri Kayıtları	114
4.3.2.2. Tanık Beyanları.....	115
4.3.2.3. Bilirkişi Raporları ve Keşif.....	116
4.3.2.4.Ücret Bordroları	117
4.3.2.5. İbranameler	118
4.3.2.6. İş Müfettişleri Tarafında Tutulan Tutanaklar	119
4.3.3. Fazla Çalışmanın Belirlenmesinde İşin ve İş yerinin Niteliğı	119
4.3.4. Fazla Çalışmada Hayatın Olağan Akışına Uygun Olma Ölçütü ve Hakkaniyet İndirimi	120

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

FAZLA ÇALIŞMA YASAKLARI VE BUNLARA UYULMAMASININ SONUÇLARI

5. Fazla Çalışma Yapılamayacak İşler	121
5.1. Fazla Çalışma Yönetmeliğı m.7/1-a'da Yer Alan İşler	121
5.2. Gece İşleri.....	122
5.3. Fazla Çalışma Yönetmeliğı m.7/1-c'de Yer Alan İşler	123
5.4. Görüntüleme ve Fizyoterapi Kurumları ile Yapılan İşler.....	124
6. Fazla Çalışma Yaptırılması Mümkün Olmayan İşçiler	124
6.1. 18 Yaşını Doldurmamış İşçiler.....	124
6.2. Sağlık Sebebiyle Fazla Çalışma Yapması Mümkün Olmayan İşçiler.....	125
6.3. Fazla Çalışma Yönetmeliğı m.8/1-c'deki İşçiler.....	125
6.4. Kısmi Süreli İş Sözleşmesiyle İş Gören Çalışanlar	126
6.5. Yer Altında Maden İşlerinde İş Gören İşçiler	127

7. Fazla Çalışma Kabul Edilemeyen Haller.....	127
7.1. Hazırlık ve Temizlik İşleri.....	127
7.2. Eğitim Amaçlı Toplantılar.....	128
7.3. Belirli Ücretlere Dahil Edilen Fazla Çalışma Ücretleri.....	129
7.4. Üst Düzey Yönetici Çalışanların Durumu.....	130
8. Fazla Çalışma Yasaklarına Uymamanın Yaptırımları.....	130
8.1. Hukuki Yaptırımlar.....	130
8.2. Cezai Yaptırımlar	132
SONUÇ.....	135
KAYNAKLAR	141